

Istuntoasiakirja

B9-0065/2022 }
B9-0072/2022 }
B9-0074/2022 }
B9-0077/2022 }
B9-0079/2022 } RC1

19.1.2022

YHTEINEN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan mukaisesti

joka korvaa seuraavat päätöslauselmaesitykset:

B9-0065/2022 (Verts/ALE)

B9-0072/2022 (Renew)

B9-0074/2022 (S&D)

B9-0077/2022 (ECR)

B9-0079/2022 (PPE)

Kazakstanin tilanteesta
(2022/2505(RSP))

**Željana Zovko, Gheorghe-Vlad Nistor, Michael Gahler, Rasa
Juknevičienė, Andrey Kovatchev, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius,
Paulo Rangel, Jerzy Buzek, Isabel Wiseler-Lima, Traian Băsescu, Esther
de Lange, Miriam Lexmann, Sara Skytvedal, Eugen Tomac, Tomáš
Zdechovský, Inese Vaidere, Krzysztof Hetman, Janina Ochojska,
Stanislav Polčák, David Lega, Christian Sagartz, Antonio López-Istúriz
White, Vladimír Bilčík, Adam Jarubas, José Manuel Fernandes, Elżbieta
Katarzyna Łukacijewska, Vangelis Meimarakis, Romana Tomc, Peter**

RC\1247433FI.docx

PE702.845v01-00 }
PE702.852v01-00 }
PE702.854v01-00 }
PE702.857v01-00 }
PE702.859v01-00 } RC1

Pollák, Tom Vandenkendelaere, Arba Kokalari, Loránt Vincze, Jiří Pospíšil, Ivan Štefanec, Seán Kelly, Michaela Šojdrová, Luděk Niedermayer

PPE-ryhmän puolesta

Pedro Marques, Andrea Cozzolino, Nacho Sánchez Amor

S&D-ryhmän puolesta

Róza Thun und Hohenstein, Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Svenja Hahn, Karin Karlsbro, Karen Melchior, Javier Nart, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Michal Šimečka, Nicolae Ștefănuță, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans

Renew-ryhmän puolesta

Viola Von Cramon-Taubadel, Hannah Neumann

Verts/ALE-ryhmän puolesta

Anna Fotyga, Ryszard Antoni Legutko, Adam Bielan, Alexandr Vondra, Assita Kanko, Charlie Weimers, Carlo Fidanza, Jadwiga Wiśniewska, Ladislav Ilčić, Veronika Vrecionová, Vincenzo Sofo, Witold Jan Waszczykowski, Raffaele Fitto

ECR-ryhmän puolesta

Fabio Massimo Castaldo

Euroopan parlamentin päätöslauselma Kazakstanin tilanteesta (2022/2505(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 11. helmikuu 2021 antamansa päätöslauselman Kazakstanin ihmisoikeustilanteesta¹ ja aiemmat, 14. maaliskuuta 2019², 18. huhtikuuta 2013³, 15. maaliskuuta 2012⁴ ja 17. syyskuuta 2009⁵ antamansa päätöslauselmat Kazakstanista,
- ottaa huomioon Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan tehostetun kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka allekirjoitettiin Astanassa 21. joulukuuta 2015 ja joka tuli kokonaisuudessaan voimaan 1. maaliskuuta 2020 sen jälkeen, kun kaikki jäsenvaltiot olivat ratifioineet sen,
- ottaa huomioon 10. toukokuuta 2021 pidetyn EU–Kazakstan-yhteistyöneuvoston 18. kokouksen, 2. ja 3. joulukuuta 2021 järjestetyn EU:n ja Kazakstanin välisen ihmisoikeusvuoropuhelun 13. kokouksen ja 11. lokakuuta 2021 pidetyn EU:n ja Kazakstanin parlamentaarisen yhteistyövaliokunnan 18. kokouksen,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan, 3 artiklan 5 kohdan sekä 21, 24, 29 ja 31 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 10 ja 215 artiklan, jotka velvoittavat EU:ta ja sen jäsenvaltioita vaalimaan ja puolustamaan yleismaailmallisia ihmisoikeuksia ja suojelemaan yksilöitä kansainvälisissä suhteissaan ja hyväksymään rajoittavia toimenpiteitä vakavissa ihmisoikeusloukkaustapauksissa,
- ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2019 hyväksytyt neuvoston päätelmät EU:n uudesta Keski-Aasian strategiasta,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan 8. tammikuuta 2022 antaman julkilausuman ja Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) tiedottajan 5. tammikuuta 2022 antaman lausunnon Kazakstanin viimeisimmistä tapahtumista,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun 6. tammikuuta 2022 antaman julkilausuman,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisyhteiskuntaa ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä kidutuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusneuvoston 12. maaliskuuta 2020 antaman yleisen

---

¹ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0056.

² EUVL C 23, 21.1.2021, s. 83.

³ EUVL C 45, 5.2.2016, s. 85.

⁴ EUVL C 251 E, 31.8.2013, s. 93.

⁵ EUVL C 224 E, 19.8.2010, s. 30.

määräaikaisarvioinnin Kazakstanista,

- ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että 2. tammikuuta 2022 tuhannet ihmiset alkoivat osoittaa mieltään rauhanomaisesti Žanaozenin kaupungissa vastustaakseen hallituksen päätöstä poistaa nestekaasun hintakatto, mikä oli johtanut hintojen jyrkkään nousuun; ottaa huomioon, että mielenosoitukset levisivät nopeasti yli 60 kaupunkiin ja paikkakunnalle ja niissä vaadittiin aitoa poliittista muutosta, oikeudenmukaisia vaaleja ja tehokkaita toimenpiteitä laajalle levinneen korruption torjumiseksi;
- B. ottaa huomioon, että Kazakstanin ihmisoikeustilanne on heikentynyt vaarallisella tavalla viimeaikaisten mielenosoitusten aikana ja mielenosoittajat ovat ilmoittaneet tyytymättömyytensä syiksi demokraattisen edustuksen puuttumisen hallituksen päätöksentekoprosesseissa, pahenevan korruption sekä ihmisoikeuksien ja poliittisten vapauksien loukkaukset;
- C. toteaa, että on laajalti tiedossa, että Žanaozenin kaupungissa osoitettiin mieltä samalla tavalla vuonna 2011 ja tuolloin joukko hyvin järjestäytyneitä ihmisiä turvautui väkivaltaan, jota viranomaiset käyttivät myöhemmin perusteena rauhanomaisiin mielenosoittajiin kohdistetuille väkivaltaisille tukahduttamistoimille, joissa käytettiin tappavia aseita; ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset eivät ole Euroopan parlamentin kehotuksista huolimatta tutkineet vuoden 2011 Žanaozenin joukkomurhan tapahtumia; toteaa, että oikeusjärjestelmä ja lainvalvontaviranomaiset eivät ole tutkineet näitä tapahtumia, minkä vuoksi on kyseenalaista, saatetaanko tämänkertaisesta verenvuodatuksesta vastuussa olevat oikeuden eteen ja rangaistaanko heitä;
- D. ottaa huomioon, että 4. ja 5. tammikuuta 2022 tapahtumat saivat uuden käänteen, kun väkivaltaisuuDET kärjistyivät erityisesti maan suurimmassa kaupungissa Almatyssa, ja tietojen mukaan mielenosoituksiin osallistui uusia toimijoita, kuten rikollisryhmiä, marginalisoituneita ryhmiä ja aseistettuja ryhmiä, jotka hyödynsivät tilannetta tehdäkseen väkivallantekoja, kuten yllätyshyökkäyksiä, tuhopolttoja ja ryöstöjä, myös poliisiasemille ja sotilaskohteisiin; ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset reagoivat myös laillisiin ja rauhanomaisiin mielenosoituksiin suhteettomalla väkivallalla; toteaa, että turvallisuusjoukot ovat vastanneet erittäin ankarasti rauhanomaisiin mielenosoituksiin ja käyttäneet liiallista, tarpeetonta ja summittaista voimaa, myös tappavaa voimaa, josta esimerkkinä on kyynelkaasun, pamppujen, tainnutuskraanaattien ja vesitykkien laajamittainen käyttö; ottaa huomioon, että 3. ja 4. tammikuuta 2022 poliittista vainoa esiintyi ainakin 206 tapauksessa ja tarkoituksena oli estää ihmisiä osallistumasta rauhanomaisiin mielenosoituksiin huolimatta viranomaisten väitteistä, joiden mukaan ne kunnioittavat oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen; ottaa huomioon, että 5. tammikuuta 2022 väkivaltaisten mielenosoittajien ryhmät valtasivat lentoaseman ja rynnäköivät virastorakennuksiin, kuten Almatyn kaupungintaloon;
- E. ottaa huomioon, että mielenosoitusten alusta lähtien koko maassa on pidätetty lähes 10 000 ihmistä ja ainakin 225 ihmistä on tapettu, mukaan lukien lapsia ja henkilöitä, jotka eivät olleet osallistuneet mielenosoituksiin, ja 19 lainvalvontaviranomaista; ottaa

RC\1247433FI.docx

4/12

PE702.845v01-00 }

PE702.852v01-00 }

PE702.854v01-00 }

PE702.857v01-00 }

PE702.859v01-00 } RC1

huomioon, että todelliset luvut ovat todennäköisesti suurempia ja vaikeasti todennettavissa epäluotettavien virallisten tietojen sekä internet- ja matkapuhelinpalvelujen häiriöiden vuoksi; ottaa huomioon, että jatkuvasti esitetään tietoja siitä, että tammikuun 2022 kokoontumisten aikana alkaneet kansalaisaktivistien ja tavallisten ihmisten pidätykset, pelottelu ja kidutus jatkuvat edelleen; ottaa huomioon, että lainvalvontaviranomaisten kerrotaan tappaneen aktivistit Nuralija Aitkulovan, Aitbay Alijevin ja ainakin 12 muuta mielenosoitusten aikana; ottaa huomioon, että armeija ampui kuoliaaksi Taldykorganissa 8. tammikuuta 2022 rauhanomaiset siviilit Nurbolat Seitkulovin, Altynai Jetajevan ja heidän 15-vuotiaan tyttärensä;

- F. ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset asettivat 4. tammikuuta 2022 mobiiliverkkoa ja sosiaalista mediaa koskevia rajoituksia; ottaa huomioon, että presidentti Kassym-Žomart Tokajev julisti 5. tammikuuta koko maan kattavan poikkeustilan, johon sisältyy ulkonaliikkumiskielto, väliaikaisia liikkumisrajoituksia ja joukkokokoonantumisten kieltäminen; ottaa huomioon, että tietojen mukaan internetyhteydet on katkaistu viiden päivän ajaksi, millä on pyritty häiritsemään mielenosoittajien viestintää;
- G. toteaa, että kollektiivisen turvallisuuden sopimusjärjestön (KTSJ) joukkoja lähetettiin 6. tammikuuta Kazakstaniin virallisen pyynnön perusteella avustamaan Kazakstanin hallitusta mielenosoittajia vastaan, mikä oli ensimmäinen kerta, kun tältä Venäjän johtamalta sotilasliitolta oli pyydetty väliintuloa jossakin jäsenvaltiossa;
- H. ottaa huomioon, että presidentti Tokajev ilmoitti 11. tammikuuta 2022, että KTSJ:n joukot vetäytyvät kokonaan maasta 23. tammikuuta 2022 mennessä; ottaa huomioon, että Venäjän hallitus viittasi virustaudin leviämiseen karjan keskuudessa ja kielsi lihan ja maitotuotteiden tuonnin Kazakstanista päivä presidentti Tokajevin 11. tammikuuta antaman ilmoituksen jälkeen;
- I. ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset ovat 4. tammikuuta 2022 alkaen käynnistäneet laajan disinformaatiokampanjan ja sulkeneet internetin ja tiedotusvälineet salatakseen valtion osallistumisen omaan kansaansa kohdistuvaan väkivaltaan ja loatakseen rauhanomaisia mielenosoituksia ja horjuuttaakseen Kazakstanin kansan todellista tahtoa hakea oikeutta sekä vaatia ihmisarvoista kohtelua ja oikeuksiensa kunnioittamista;
- J. ottaa huomioon, että presidentti Tokajev antoi 7. tammikuuta 2022 käskyn tappa mielenosoittajia, joita hän kuvasi kansainvälisiksi terroristeiksi; katsoo, että tällainen määräys rikkoo Kazakstanin kansainvälisiä oikeudellisia velvoitteita kunnioittaa ja suojella oikeutta elämään; ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset ovat tulkinneet terrorismia ja ääriliikkeitä koskevia lakeja ja toimenpiteitä epämääräisesti ja liian laajasti rajoittaakseen mielivaltaisesti sananvapautta ja rauhanomaista toisinajattelua; ottaa huomioon, että YK:n asiantuntijat tuomitsivat 11. tammikuuta 2021 sanan ”terrorismi” käytön liian laajassa merkityksessä mielenosoittajia, kansalaisyhteiskunnan aktivisteja, ihmisoikeuksien puolustajia, toimittajia ja poliittisia puolueita vastaan;

K. ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset vainoavat poliittisesti vastustajiaan,

jotka ovat olleet pakotettuja asumaan ulkomailla;

- L. ottaa huomioon, että Kazakstanin hallitus ja valtion joukot ovat arvostelleet kansallisia ja kansainvälisiä toimittajia ja tiedotusvälineitä ja hyökänneet niitä vastaan ja että ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta on evätty pääsy maahan; ottaa huomioon, että lainvalvontaviranomaiset, joilla ei ollut ulkoisia tunnusmerkkejä, ampuivat TV Rain -kanavan toimittajaa Vasilyi Polonskyita ja valokuvaajaa Vasilyi Krestijaninovia, kun he työskentelivät lähellä Almatyn ruumishuonetta; ottaa huomioon, että lainvalvontaviranomaiset ovat pidättäneet tai häirinneet useita toimittajia, joihin kuuluvat muun muassa Saniya Toiken, Makhambet Abzhan, Lukpan Akhmedijarov, Kassym Amanzhol, Darkhan Omirbek;
- M. ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset ovat pitkään rajoittaneet perusoikeuksia, kuten oikeutta rauhanomaiseen mielenosoitukseen, yhdistymisvapautta ja sananvapautta; ottaa huomioon, että Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuoden 2021 World Press Freedom Index -lehdistönvapausindeksissä Kazakstan oli sijalla 155 yhteensä 180 maasta; ottaa huomioon, että rauhanomaisten oppositioliikkeiden Koshe Partiyasy ja Kazakstanin demokraattinen valinta (DCK) 13 aktivistia on tuomittu, mukaan lukien poliittiset vangit Kairat Klyshev, Noyan Rakhimzhanov, Askhat Zheksebajev ja Abai Begimbetov, jotka tuomittiin viideksi vuodeksi vankeuteen välittömästi sen jälkeen, kun ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja ja EU:n Keski-Aasian erityisedustaja olivat vierailleet Kazakstanissa; ottaa huomioon, että heidän poliittiset oikeudenkäyntinsä pidettiin verkossa ja että syytteiden tueksi ei esitetty yhtään tuomioistuimen päätöstä DCK:n ja Koshe Partiyasyn kieltämisestä;
- N. ottaa huomioon, että presidentti Tokajev syytti aktivisteja, ihmisoikeuksien puolustajia ja vapaita tiedotusvälineitä levottomuuksiin yllyttämisestä; katsoo, että Kazakstanin ihmisoikeustilanne on viime vuosina heikentynyt jyrkästi; ottaa huomioon, että maan viranomaiset ovat kohdistaneet yhä enemmän painostusta ja oikeudellista häirintää useisiin merkittäviin ihmisoikeusalan kansalaisjärjestöihin, tiedotusvälineisiin ja vaalitarkkailujärjestöihin Kazakstanissa; toteaa, että tämä on osa kansalaisyhteiskuntaan, ammattiliittoihin ja demokraattisiin perusoikeuksiin, erityisesti sanan-, yhdistymis- ja kokoontumisvapautteen, poliittiseen moniarvoisuuteen, oikeuteen osallistua julkisiin asioihin ja oikeusvaltioperiaatteeseen kohdistuvia laajempia tukahduttamistoimia;
- O. ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien puolustaja Raigul Sadyrbajeva, jonka terveydentila on heikko, on asetettu tutkintavankeuteen Semeyn mielenosoitusten valvontaa koskevan poliittisesti motivoitun rikosasian tutkinnan aikana ja että häntä uhkaa pitkä vankeusrangaistus; ottaa huomioon, että lainvalvontaviranomaiset ampuivat ihmisoikeuksien puolustajaa Aliya Isenovaa käsivarteen valvoessaan mielenosoitusta Semeyssä ja että saatujen tietojen mukaan myös häntä uhkaa pitkä vankeusrangaistus poliittisesti motivoitussa rikosasiassa;
- P. ottaa huomioon, että huolimatta Kazakstanin sisäministeriön Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) johtajalle antamista ilmoituksista, joiden mukaan vankiloiden ja

pidätyskeskusten oloissa ja ihmisoikeuksien kunnioittamisessa olisi odotettavissa parannuksia, konkreettisia tuloksia ei ole saavutettu; ottaa huomioon, että Kazakstanin vankeinhoitojärjestelmän ja ihmisoikeuksien puolustajan Elena Semenovan allekirjoittamasta muistiosta huolimatta kidutus ja kaltoinkohtelu vankiloissa ja pidätyskeskuksissa on edelleen järjestelmällistä, samoin kuin rankaisemattomuus näistä rikoksista, koska viranomaiset eivät edelleenkään tutki uskottavasti kidutusväitteitä;

- Q. ottaa huomioon, että viranomaiset yrittävät säännöllisesti hakkeroida kansalaisaktivistien, ihmisoikeuksien puolustajien ja opposition sosiaalisen median tilejä; toteaa, että Kazakstan yrittää sensuroida oppositiota ja ihmisoikeussisältöä sosiaalisessa mediassa;
- R. ottaa huomioon, että Euroopan unioni ja Kazakstan ovat olleet kumppaneita siitä lähtien, kun maa itsenäistyi vuonna 1991; ottaa huomioon, että Euroopan unioni ja Kazakstan allekirjoittivat tehostetun kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka on ensimmäinen laatuaan Keski-Aasian kumppanin kanssa ja joka nosti EU:n ja Kazakstanin suhteet uudelle tasolle ja oli merkittävä virstanpylväs yli 25 vuotta jatkuneissa EU:n ja Kazakstanin suhteissa; ottaa huomioon, että tehostettu kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka kaikki EU:n jäsenvaltiot ja Euroopan parlamentti ovat ratifioineet, tuli voimaan 1. maaliskuuta 2020;
1. suree ihmishenkien menetyksiä ja tuomitsee jyrkästi Kazakstanin rauhanomaisia mielenosoituksia seuranneet laajat väkivaltaisuuDET; esittää surunvalittelunsa uhreille ja heidän perheilleen;
  2. tukee Kazakstanin kansaa, jolla olisi oltava täysi oikeus järjestää rauhanomainen mielenosoitus protestoidakseen uudistusten puutetta ja vaatiakseen maalle vaurasta tulevaisuutta; tuomitsee jyrkästi Kazakstanin ihmisoikeustilanteen voimakkaan ja jatkuvan heikkenemisen, joka vaikuttaa muun muassa sananvapauteen sekä työntekijöiden oikeuksiin ja sosiaalisiin oikeuksiin; kehottaa Kazakstanin viranomaisia noudattamaan kansainvälisiä velvoitteitaan ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja perusvapauksia;
  3. kehottaa Kazakstanin hallitusta luopumaan poliittisin perustein nostetuista syytteistä ja lopettamaan kaikenlaiset mielivaltaiset pidätykset, kostotoimet ja häirinnän ihmisoikeuksien puolustajia, aktivisteja, uskonnollisia järjestöjä, kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, ammattiyhdistyksiä, toimittajia ja poliittisen opposition liikkeitä vastaan sekä antamaan ihmisille mahdollisuuden ilmaista vapaasti poliittisia, uskonnollisia ja muita näkemyksiään;
  4. kehottaa Kazakstanin hallitusta vapauttamaan viipymättä mielivaltaisesti pidätetyt mielenosoittajat ja aktivistit; kehottaa Kazakstanin viranomaisia vapauttamaan välittömästi ja rehabilitoimaan täysin kaikki poliittiset vangit, mukaan lukien seuraavat: Bekizhan Mendygazijev, Erulan Amirov, Igor Chuprina, Ruslan Ginatullin, Yerzhan Yelshibajev, Saltanat Kusmankyzy, Baurzhan Jussupov, Natalija Dauletjarova, Rinat Batkajev, Yerbol Yeskhozin, Askar Kayyrbek, Ulasbek Akhmetov, Askhat Žeksebajev, Kairat Klyšev, Noyan Rakhimžanov, Abai Begimbetov ja Raigul Sadyrbajeva; pyytää viranomaisia kumoamaan tutkintavankeuteen ja kotiarestiin määräämiset sekä

kansalaisyhteiskunnan aktivistien vapauden rajoitukset;

5. tuomitsee mielenosoittajien, tiedotusvälineiden työntekijöiden ja aktivistien perusvapauksien ja ihmisoikeuksien loukkaukset, joihin Kazakstanin viranomaiset ovat syyllistyneet, myös turvallisuusjoukkojen umpimähkäisen kuolonuhreja vaatineen voimankäytön; tuomitsee presidentti Tokajevin provosoivan retoriikan, kuten mielenosoittajien yleisen leimaamisen ”terroristeiksi”, perusteettomat ja liioitellut väitteet heidän lukumäärästään (heitä väitetään olleen noin 20 000) ja uhkaukset, että heidät tapetaan; kehottaa häntä peruuttamaan julkisesti mahdolliset käskyt ampua tappamistarkoituksessa ja ilman varoitusta;
6. kehottaa viranomaisia luovuttamaan tiedot mielenosoituksiin liittyvistä pidätyksistä ja kuolemantapauksista ja varmistamaan, että kaikilla syytteen saaneilla on oikeus asianajajaan ja heille taataan oikeudenmukainen oikeudenkäynti kansainvälisen oikeuden mukaisesti;
7. kehottaa Kazakstanin viranomaisia tarkistamaan julkisia kokoontumisia koskevaa lakia, jotta oikeus rauhanomaiseen mielenilmaisuun toteutuisi kansainvälisten normien mukaisesti ja jotta kazakstanilaiset voisivat osallistua rauhanomaisiin mielenosoituksiin ilman pelkoa pidätyksistä ja poliisin ahdistelematta ja estämättä, sekä varmistamaan, että riippumattomat tiedotusvälineet, kansalaisyhteiskunnan ryhmät, poliittiset oppositioryhmät, aktivistit, ammattiyhdistysaktivistit ja ihmisoikeuksien puolustajat voivat harjoittaa toimintaansa ilman, että hallitus puuttuu siihen aiheettomasti, ja ilman pelkoa häirinnästä tai poliittisesti motivoituista syytetoimista; kehottaa uudistamaan perusteellisesti oikeusjärjestelmää ja, kuten YK ja Etyj ovat suosittaneet, kumoamaan rikoslain pykälät, joita käytetään poliittisesti motivoituihin syytetoimiin; kehottaa Kazakstanin viranomaisia kumoamaan tuomioistuinten päätökset, jotka koskevat rauhanomaisia oppositioliikkeitä Koshe Partiyasy ja DCK;
8. kehottaa Kazakstanin viranomaisia lopettamaan ihmisoikeusryhmien, kuten Bostandyq Kz, Qaharman, Femina Virtute, Veritas, 405, Elimay ja 14 artikla, poliittisen vainon;
9. kehottaa EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä käynnistämään viipymättä asianmukaisen kansainvälisen tutkinnan rikoksista, joita kazakstanilaisia vastaan tehtiin maan kaksi viikkoa kestäneiden mielenosoitusten aikana, ja tutkimaan muun muassa katoamistapaukset sekä ilmoitukset kidutuksesta, mielivaltaisista pidätyksistä ja sala-ampujista, jotka surmasivat tai haavoittivat rauhanomaisia mielenosoittajia, myös alaikäisiä, Almatyssa ja muissa Kazakstanin kaupungeissa;
10. kehottaa Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) ja jäsenvaltioita hyödyntämään monenvälisiä foorumeita, myös YK:n ihmisoikeusneuvostoa tai Etyjiä, Kazakstanin ihmisoikeustilanteen seuraamiseen;
11. kehottaa jäsenvaltioita tekemään aloitteen Etyjin Moskovan mekanismin käyttämisestä niiden tosiseikkojen ja olosuhteiden selvittämiseksi, jotka liittyvät mielenosoittajien ja lainvalvontaviranomaisten kuolemaan Almatyssa tammikuussa 2022 ja muihin ihmisoikeusloukkauksiin, joita on tapahtunut rauhanomaisten mielenosoitusten alettua eri puolilla Kazakstania;

12. kehottaa Kazakstanin viranomaisia pyytämään YK:n erityismenettelyjä ja Etyjin asiantuntijoita suorittamaan selvityksiä paikan päällä ja kehottaa maan viranomaisia tekemään täysimääräistä yhteistyötä niiden kanssa sekä harkitsemaan pysyvän työryhmän perustamista Etyjin alaisuuteen, jotta voidaan arvioida, johtuivatko levottomuudet ulkomaisesta sekaantumisesta vai maan sisäisestä valtataistelusta, ja puuttua niiden perimmäisiin syihin;
13. on huolissaan tiedotusvälineiden vapauden kestävästä rajoittamisesta Kazakstanissa; kehottaa Kazakstanin hallitusta varmistamaan riippumattomille toimittajille vapaan ja turvallisen toimintaympäristön; tuomitsee jyrkästi internetin sulkemisen käyttämisen toisinajattelijoiden vaimentamiseen ja sananvapauden ja kokoontumisvapauden loukkaamiseen kansainvälisten ihmisoikeusnormien vastaisesti; kehottaa Kazakstanin viranomaisia palauttamaan rajoittamattoman pääsyn internetiin, vapauttamaan kaikki muut viestintämuodot ja lopettamaan kustotoimet uutisia omatoimisesti jakavia henkilöitä vastaan; kehottaa presidentti Tokajevia tunnustamaan julkisesti vapaiden tiedotusvälineiden merkityksen ja roolin Kazakstanissa ja kunnioittamaan sitä täysimääräisesti;
14. tuomitsee vankiloissa ja pidätyskeskuksissa harjoitetun kidutuksen ja kaltoinkohtelun ja kehottaa Kazakstanin viranomaisia takaamaan kansalaisten suojelun kidutukselta ja kaltoinkohtelulta, varmistamaan, että vankeusolot vastaavat täysin kansainvälisiä normeja, tutkimaan perusteellisesti kidutustapaukset ja tekemään lopun rankaisemattomuudesta; kehottaa Kazakstanin viranomaisia suomaan kansallisen valvontaelimen ja oikeusasiamiehen edustajille välittömän ja esteettömän pääsyn tapaamaan kaikkia pidätettyjä;
15. pyytää painokkaasti, etteivät Kazakstanin viranomaiset tulkitsisi termiä ”terrorismi” liian laajasti käyttäessään sitä syyteperusteena ja että ne tekisivät eron rauhanomaisten mielenosoittajien ja sellaisten henkilöiden välillä, jotka käyttivät väkivaltaa ja syyllistyivät rikoksiin kansainvälisten normien perusteella; toistaa kehoituksensa tarkistaa ääriliikkeiden määritelmää, jotta se vastaisi Kazakstanin kansainvälisiä velvoitteita; pyytää painokkaasti, että Kazakstanin viranomaiset eivät enää käyttäisi maan rikoslain 405 pykälää perusteena pyrkiessään saamaan syytteeseen kiellettyjen ”ääriryhmien” jäseninä pidettyjä henkilöitä tai niiden todellisia jäseniä ja että ne kehottaisivat tarkistamaan tuomioistuimen määräämää mielivaltaista rauhanomaisten poliittisten liikkeiden kieltä, kehottaa maan viranomaisia teettämään riippumattoman selvityksen kaikista tuomioista, jotka on langetettu kielletyn ”äärijärjestön” toiminnan järjestämisestä tai siihen osallistumisesta, ja pyytämään tuomioistuinta mitätöimään kaikki tuomiot, jotka perustuivat pelkästään väitettyyn jäsenyyteen rauhanomaisessa poliittisessa oppositio- tai edunvalvontaryhmässä taikka väitettyyn tukeen tällaiselle ryhmälle;
16. pyytää asettamaan ihmisoikeudet etusijalle EU:n yhteistyössä Kazakstanin kanssa; korostaa, että tehostettuun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen perustuvien syvempien poliittisten ja taloudellisten suhteiden EU:n kanssa on pohjautettava yhteisiin arvoihin ja ne edellyttävät Kazakstanilta aktiivista ja konkreettista sitoutumista demokraattisiin uudistuksiin, jotka juontuvat sen kansainvälisistä velvoitteista ja

sitoumuksista; kannustaa varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa, EUH:ta ja jäsenvaltioita kehittamaan jatkuvasti Kazakstania kumoamaan tai muuttamaan kaikki kansainvälisten normien vastaiset lait ja kannustaa niitä ottamaan ihmisoikeuskysymykset esille kaikissa asiaankuuluvissa kahdenvälisissä kokouksissa;

17. kehottaa EU:n edustustoa ja jäsenvaltioiden edustustoja Kazakstanissa seuraamaan tilannetta tiiviisti, vierailemaan pidätettyjen mielenosoittajien ja poliittisten vankien luona ja tukemaan heitä, toimimaan aktiivisesti kansalaisyhteiskunnan paikallisten edustajien kanssa järjestämällä säännöllisiä kokouksia ilman syrjintää sekä pyrkimään edistämään hallituksen ja kansalaisyhteiskunnan välistä vuoropuhelua; kehottaa niitä lisäksi seuraamaan aktiivisesti ja reagoimaan nopeasti jatkuviin ihmisoikeusloukkauksiin ja ottamaan julkisesti kantaa tällaisiin loukkauksiin tarjoamalla apua poliittisin perustein syytteitä saaneille ja vangituille aktivisteille, osallistumalla hallituksen arvostelijoiden ja ihmisoikeuksien puolustajien oikeudenkäynteihin sekä vierailemalla vankiloissa ja pidätyskeskuksissa; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita kehittämään kiireellisesti kattavan ohjelman, jolla tuetaan Kazakstanin kansalaisyhteiskuntaa ja demokraattisia voimia;
18. kehottaa EU:n edustustoa ja EU:n jäsenvaltioiden suurlähetystöjä Kazakstanissa koordinoimaan toimiaan ja toimimaan nopeasti, jotta varmistetaan viisumien myöntäminen vaarassa oleville ihmisoikeuksien puolustajille, joiden on päästävä väliaikaisesti pois Kazakstanista; kehottaa EU:n edustustoa ja EU:n jäsenvaltioiden suurlähetystöjä Kazakstanissa tekemään yhteistyötä Kazakstanin viranomaisten kanssa tavoitteenaan varmistaa maan satojen poliittisten vankien ja pidätettyjen välitön vapauttaminen, kansalaisyhteiskunnan ja oppositioaktivistien vapautta rajoittavien toimenpiteiden poistaminen sekä kidutuksen ja kaltoinkohtelun lopettaminen vankiloissa;
19. pitää myönteisenä, että varapuheenjohtaja / korkea edustaja tarjosi 8. tammikuuta antamassaan julkilausumassa ”apua kriisin rauhanomaiseksi ratkaisemiseksi”, mutta pitää valitettavana, ettei diplomaattista aloitetta ole tehty; kannustaa EUH:ta panostamaan valmiuksien kehittämiseen ja hyödyntämään olemassa olevia mahdollisuuksia sovitteluun ja rauhanomaiseen kriisinvetoisuun sekä muita välineitä, kuten sukkuladiplomatiata, myös varapuheenjohtajan / korkean edustajan tai EU:n Keski-Aasian erityisedustajan avustuksella;
20. kehottaa EUH:ta edistämään Kazakstanin tilanteen tarkastelua YK:n ihmisoikeusneuvoston seuraavassa istunnossa niin, että se hyväksyisi päätöslauselman aiheesta;
21. kehottaa Kazakstanin viranomaisia noudattamaan kansainvälisiä normeja, jotka koskevat vaalien järjestämisen oikeudellista kehystä, ja toteuttamaan demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston ODIHR:n rajoitettua vaalitarkkailua suorittavan kansainvälisen valtuuskunnan (LEOM) suositukset perustuslaissa taatuista perusvapauksista, kansalaisyhteiskunnan osallistumisesta, poliittisesta moniarvoisuudesta, vaalihallinnon puolueettomuudesta, äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta, äänestäjien rekisteröinnistä, tiedotusvälineistä ja vaalitulosten

julkistamisesta;

22. kehottaa Kazakstania toteuttamaan kiireellisiä uudistuksia, joilla pyritään torjumaan korruptiota ja lisääntyneitä eriarvoisuuksia; kehottaa EU:n toimielimiä nopeuttamaan korruption vastaisen lainsäädännön hyväksymistä, jotta korruptoituneita virkamiehiä ja heidän kannattajiaan saadaan tuomittua Kazakstanissa ihmisoikeusrikkomuksista ja rahanpesusta;
23. muistuttaa äskettäin hyväksytystä EU:n maailmanlaajuisesta ihmisoikeuspakotejärjestelmästä, jota EU voi soveltaa vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneisiin kaikkialla maailmassa ja joka Kazakstanin tapauksessa mahdollistaisi pakotteiden määräämisen laajalle levinneisiin ja järjestelmällisiin ihmisoikeusloukkauksiin osallistuneille tai niihin yhteydessä olleille henkilöille, yhteisöille ja elimille; kehottaa neuvostoa määräämään kohdennettuja pakotteita Kazakstanin korkean tason virkamiehille, jotka ovat vastuussa tammikuun 2022 mielenosoitusten aikana tapahtuneista vakavista rikkomuksista;
24. panee merkille presidentti Tokajevin ilmoituksen yhteiskunnallisista, taloudellisista ja poliittisista uudistuksista ja odottaa, että hallitus ja viranomaiset myös panevat ne täytäntöön, jotta voidaan parantaa kansalaisten elintasoja ja lieventää heidän tyytymättömyyttään, ja kehottaa presidenttiä antamaan mahdollisimman pian tarkempaa tietoa poliittisista uudistuksista ja uuden ”Kazakstanin kansan rahaston” rakenteesta; kannustaa Kazakstanin hallitusta tekemään uudistusprosessissa yhteistyötä EU:n, Etyjin ja Euroopan neuvoston kanssa ja pyytää EUH:ta olemaan valmis antamaan asianmukaista tukea prosessissa;
25. pyytää, että Kazakstanin naapurimaat eivät puuttuisi Kazakstanin tilanteeseen tavalla, joka voisi vaikuttaa kielteisesti maan sisäisiin asioihin;
26. kehottaa EU:n toimielimiä ja virastoja, myös EUH:ta ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankkia, sekä Maailmanpankkia keskeyttämään rahoitusohjelmat Kazakstanissa, kunnes hallitus toteuttaa merkittäviä ja konkreettisia toimia maan ihmisoikeustilanteen parantamiseksi, muun muassa panee täytäntöön kaikki Euroopan parlamentin, YK:n ja Etyjin suositukset, kuitenkin niin, että tämä keskeyttäminen ei vaikuta riippumattomalle kansalaisyhteiskunnalle, aktivisteille, ihmisoikeuksien puolustajille ja tiedotusvälineille annettavaan suoraan tukeen;
27. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, EU:n Keski-Aasian erityisedustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Kazakstanin presidentille, hallitukselle ja parlamentille.

